

אָדוֹן עוֹלָם. מִיַּד פּוֹרְחִים מֵהֶם, וְעוֹלִים לְפָנָיו. וְכָל הַרוּחֹת לְפָנָי, וְלֹא נָתַן לִי רְשׁוֹת לְהַכְנִיס, אֲלֵא אוֹתָם הַכְּתוּבִים לְפָנָי. חוּץ מֵאוֹתָם שְׁעָשׂוּ מִצּוֹת לְפָנָיו בַּיּוֹם, עֲדִיין אָנוּ מִבְּקָשִׁים וּמִחֻפְשִׁים אַחֲרֵיהֶם.

וְעוֹלִים לְפָנָיו. וְכָל הַרוּחֹת לְפָנָי, וְלֹא נָתַן לִי רְשׁוֹת לְהַכְנִיס אֲלֵא אוֹתָם הַכְּתוּבִים לְפָנָי. חוּץ מֵאוֹתָם שְׁעָשׂוּ מִצּוֹת לְפָנָיו בַּיּוֹם, עֲדִין אָנוּ מִבְּקָשִׁים וּמִחֻפְשִׁים אַחֲרֵיהֶם.

נִשְׁאָתִי עֵינִי, רְאִיתִי שִׁס"ה הֵיכְלוֹת, כְּמִנְיֵן יְמוֹת הַחֲמָה. וְכוּלֵן לְצַד מְזַרְח, וְאַרְבַּע שְׁעָרִים בְּכָל הֵיכָל וְהֵיכָל, וְכַמָּה מְמוּנִים וּמְשָׁרְתִים עֲלֵיהֶם, וְכוּלָם דְּמוֹת אַחַת לָהֶם, וְקוֹרְאִים לָהֶם מְשָׁרְתֵי מְזַרְח. וְכֵן לְצַד דְּרוֹם.

נִשְׁאָתִי עֵינִי, רְאִיתִי שִׁס"ה הֵיכְלוֹת, כְּמִנְיֵן יְמוֹת הַחֲמָה. וְכוּלָם לְצַד מְזַרְח, וְאַרְבַּע שְׁעָרִים בְּכָל הֵיכָל וְהֵיכָל, וְכַמָּה מְמוּנִים וּמְשָׁרְתִים עֲלֵיהֶם, וְכוּלָם דְּמוֹת אַחַת לָהֶם, וְקוֹרְאִים לָהֶם מְשָׁרְתֵי מְזַרְח. וְכֵן לְצַד דְּרוֹם.

חוּץ מִמָּה שֶׁרְאִיתִי לְאוֹתוֹ צַד, שְׁעַר גְּבוּהַ עַד מְאוּד מְכָל הַשְּׁעָרִים. שְׁאַלְתִּי עַל הַשְּׁעַר הַהוּא. אָמַר לִי אִי יָדִיד. בַּשְּׁעַר הַזֶּה עוֹבְרִים כָּל בְּעָלֵי צַעַר, וְכָל בְּעָלֵי דְמָעָה, מִצַּעַר אוֹמוֹת הָעוֹלָם. וְכָל אוֹתָם בְּעָלֵי תְשׁוּבָה, כּוּלָם נִכְנָסִים בַּשְּׁעַר זֶה.

חוּץ מִמָּה שֶׁרְאִיתִי לְאוֹתוֹ צַד שְׁעַר גְּבוּהַ עַד מְאוּד מְכָל הַשְּׁעָרִים. שְׁאַלְתִּי עַל הַשְּׁעַר הַהוּא. אָמַר לִי: אִי יָדִיד, בַּשְּׁעַר הַזֶּה עוֹבְרִים כָּל בְּעָלֵי צַעַר, וְכָל בְּעָלֵי דְמָעָה, מִצַּעַר אוֹמוֹת הָעוֹלָם. וְכָל אוֹתָם בְּעָלֵי תְשׁוּבָה, כּוּלָם נִכְנָסִים בַּשְּׁעַר זֶה.

לְמַעַנְהָ מִזֶּה הַשְּׁעַר, נִגְלָה לְפָנָי שְׁעַר גְּדוֹל, וְעֶשְׂרֵה שְׁעָרִים סְבִיבָיו, שְׁאַלְתִּי עֲלָיו. אָמַר לִי, הַשְּׁעַר הַזֶּה אֵין לִי רְשׁוֹת עֲלָיו, וְלֹא נִפְתַּח אֲלֵא בְּרֵאשֵׁי חֲדָשִׁים וְשַׁבָּתוֹת וַיָּמִים טוֹבִים. בְּאוֹתוֹ זְמַן כְּשֶׁנִּכְנַס שַׁבָּת, אוֹ רֵאשׁ חֲדָשׁ, אוֹ מוֹעֵד, קוֹל מִתְפּוֹצֵץ בְּכָל הַיָּם רְקִיעִים, וְאוֹמֵר, (ישעיה כו ב) פִּתְחוּ שְׁעָרִים וַיָּבֵא גוֹי צַדִּיק שֹׁמֵר אֲמִנִים.

לְמַעַנְהָ מִזֶּה הַשְּׁעַר נִגְלָה לְפָנָי שְׁעַר גְּדוֹל, וְעֶשְׂרֵה שְׁעָרִים סְבִיבָיו. שְׁאַלְתִּי עֲלָיו. אָמַר לִי, הַשְּׁעַר הַזֶּה אֵין לִי רְשׁוֹת עֲלָיו, וְלֹא נִפְתַּח אֲלֵא בְּרֵאשֵׁי חֲדָשִׁים וְשַׁבָּתוֹת וַיָּמִים טוֹבִים. בְּאוֹתוֹ זְמַן, כְּשֶׁנִּכְנַס שַׁבָּת, אוֹ רֵאשׁ חֲדָשׁ, אוֹ מוֹעֵד, קוֹל מִתְפּוֹצֵץ בְּכָל אוֹתָם רְקִיעִים, וְאוֹמֵר, (ישעיה כו ב) פִּתְחוּ שְׁעָרִים וַיָּבֵא גוֹי צַדִּיק שֹׁמֵר אֲמִנִים.

מִפְּנֵי שֶׁכָּל הַרוּחֹת שֶׁבִּגְן עֵדֵן שֶׁבְּאַרְץ כָּל יָמֵי הַשְּׁבוּעַ עוֹמְדוֹת שָׁם, וּמְטִילוֹת בְּתוֹכוֹ. וּבְאוֹתוֹ זְמַן וּבְאוֹתוֹ רְקִיעַ שְׁעַל גְּבֵי גֵן עֵדֵן שֶׁבְּאַרְץ, שֶׁבְּאוֹתָן שְׁעָרִים נִפְתְּחוֹת אַרְבַּע חֲלוֹנוֹת, רְשׁוּמוֹת בְּאַרְבַּע אוֹתִיּוֹת שֶׁל שָׁם הַמְּפוֹרָשׁ, הוּא הַמְּיוּחָד בְּגַנְזֵי מְרוּמִים, וְכָל אוֹתָם הַרוּחֹת מִתְּלַבְּשׁוֹת בְּלָבוֹשׁ יָקָר, בְּאוֹתוֹ

מִפְּנֵי שֶׁכָּל הַרוּחֹת שֶׁבִּגְן עֵדֵן שֶׁבְּאַרְץ, כָּל יָמֵי הַשְּׁבוּעַ עוֹמְדוֹת שָׁם, וּמְטִילוֹת בְּתוֹכוֹ. וּבְאוֹתוֹ זְמַן וּבְאוֹתוֹ רְקִיעַ שְׁעַל גְּבֵי גֵן עֵדֵן שֶׁבְּאַרְץ, שֶׁבְּאוֹתָם שְׁעָרִים נִפְתְּחוֹת ד' חֲלוֹנוֹת, רְשׁוּמוֹת בְּד' אוֹתִיּוֹת שֶׁל הַשָּׁם הַמְּפָרָשׁ, הוּא הַמְּיוּחָד בְּגַנְזֵי מְרוּמִים, וְכָל אוֹתָם הַרוּחֹת מִתְּלַבְּשׁוֹת בְּלָבוֹשׁ יָקָר

בְּאוֹתוֹ גַּן עֵדֶן, כְּדָמוֹת אוֹתוֹ עוֹלָם
שֶׁהָיוּ עוֹמְדוֹת בְּמַלְבוּשׁ בְּשָׂר
מִטְּפָה סְרוּחָה.

וּבִשְׁעָה שֶׁהַחֲלוֹנוֹת נִפְתָּחִים, כָּלֶם
פּוֹשְׁטִים מַלְבוּשֵׁיהֶם, וּפּוֹרְחִים
לְמַעַלָּה בְּאוֹתָם חֲלוֹנוֹת, וְעוֹלוֹת
בְּמָקוֹם הַזֶּה. וְשָׂשָׂה בַעֲלֵי כִנְפִים,
וְכַמָּה מְמוֹנִים עִמָּהֶם, פּוֹתְחִים
הַשַּׁעַר הַזֶּה. וְכָל אֱלוֹ הַעֲשָׂרָה
שְׁעָרִים, הַרוּחוֹת נִכְנָסוֹת לְשֵׁם
בְּחֻדָּה וְעוֹלוֹת לְמַעַלָּה. וְכֵן כָּל
רְקִיעַ וְרְקִיעַ בְּדֶרֶךְ זֶה, בְּשָׁלוֹם
וּבְשִׂמְחָה רַבָּה.

בְּשָׂעָה שֶׁאֱלוֹ הַרוּחוֹת עוֹלוֹת,
רוּחוֹת אַחֲרוֹת יוֹרְדוֹת, שֶׁנִּתְּסַפּוּ
בֵּין הַחַיִּים בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם. אֱלוֹ
עוֹלוֹת, וְאֱלוֹ יוֹרְדוֹת. בְּאוֹתוֹ
מָקוֹם שֶׁיֵּרְדוּ אֱלוֹ מִשָּׁם, שֵׁם
חֲנוּנֵי הָאֲחֵרוֹת, וְאֵין הַמָּקוֹם
נִשְׁאָר פָּנוּי.

בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת, בְּשָׂעָה שֶׁיִּשְׂרָאֵל
אוֹמְרִים וַיְהִי נֹעֵם ה' אֲלֵהֵינוּ כו',
אוֹתָם הַרוּחוֹת שֶׁיֵּרְדוּ לָהֶם
בְּשַׁבָּת, עוֹלוֹת. אֱלוֹ עוֹלוֹת, וְאֱלוֹ
יוֹרְדוֹת. אֱלוֹ עוֹלוֹת בְּמָקוֹמָן,
וְאֱלוֹ יוֹרְדוֹת לְמָקוֹמָן. וְכֵן תָּמִיד
בַּעֲנִיַן זֶה.

אָמַר רַבִּי אֶלְפִסְנָדְרִי, בְּשָׂעָה
שֶׁנִּפְטַר הָאָדָם מִן הָעוֹלָם,
הַנֶּשְׁמָה וְהַנֶּפֶשׁ הוֹלְכוֹת יַחַד,
שֶׁנֶּאֱמַר (רות א) וּתְלַכְּנָה שְׁתֵּיהֶם עַד
בּוֹאֲנָה בֵּית לָחֶם.

וַיְהִי כְּבוֹאֲנָה בֵּית לָחֶם וְתָהִם כָּל
הָעִיר עָלִיהֶן וְתִאמְרָנָה הַזֹּאת
נְעָמִי. שֶׁהִלְכָה מִן הַמָּקוֹם הַזֶּה
מְלֵאָה מִכָּל טוֹב, מְלֵאָה מִן
הַתּוֹרָה, עֲמוּד הָעֵנָן בְּרֹאשָׁה
בַּיּוֹם, וְעֲמוּד הָאֵשׁ בְּלִילָה, וְגַר
מֵאִיר לְפָנֶיהָ. וַיֵּרָאוּ לָהּ גַּן הָעֵדֶן,
מָקוֹם שֶׁכָּרֵם הַטּוֹב שֶׁל הַצַּדִּיקִים.
וַיֵּרָאוּ לָהּ גֵּיהֶנֶם, מָקוֹם פְּרַעֲנוֹתָם
שֶׁל הָרָשָׁעִים, שֶׁנִּדְּוָנִים בּוֹ עַל
חַטָּאתֵיהֶם, שֶׁנֶּאֱמַר בְּהִלּוֹ נָרוּ עַל
רֹאשֵׁי.

גַּן עֵדֶן, כְּדָמוֹת אוֹתוֹ עוֹלָם שֶׁהָיוּ עוֹמְדוֹת
בְּמַלְבוּשׁ בְּשָׂר מִטְּפָה סְרוּחָה.

וּבִשְׁעָה שֶׁהַחֲלוֹנוֹת נִפְתָּחִים, כּוֹלֶם פּוֹשְׁטִין
מַלְבוּשֵׁיהֶם, וּפּוֹרְחִים לְמַעַלָּה בְּאוֹתָן
חֲלוֹנוֹת, וְעוֹלוֹת בְּמָקוֹם הַזֶּה. וְשָׂשָׂה בַעֲלֵי
כִנְפִים, וְכַמָּה מְמוֹנִים עִמָּהֶם, פּוֹתְחִים הַשַּׁעַר
הַזֶּה. וְכָל אֱלוֹ הַעֲשָׂרָה שְׁעָרִים, הַרוּחוֹת
נִכְנָסוֹת לְשֵׁם בְּחֻדָּה וְעוֹלוֹת לְמַעַלָּה. וְכֵן כָּל
רְקִיעַ וְרְקִיעַ בְּדֶרֶךְ זֶה, בְּשָׁלוֹם וּבְשִׂמְחָה רַבָּה.
בְּשָׂעָה שֶׁאֱלוֹ הַרוּחוֹת עוֹלוֹת, רוּחוֹת אַחֲרוֹת
יוֹרְדוֹת, שֶׁנִּתְּסַפּוּ בֵּין הַחַיִּים בְּאוֹתוֹ
הָעוֹלָם. אֱלוֹ עוֹלוֹת, וְאֱלוֹ יוֹרְדוֹת. בְּאוֹתוֹ
מָקוֹם שֶׁיֵּרְדוּ אֱלוֹ מִשָּׁם, שֵׁם חֲנוּנֵי הָאֲחֵרוֹת,
וְאֵין הַמָּקוֹם נִשְׁאָר פָּנוּי.

בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת, בְּשָׂעָה שֶׁיִּשְׂרָאֵל אוֹמְרִים (תהלים
צ"ז) וַיְהִי נֹעֵם ה' אֲלֵהֵינוּ וכו', אוֹתָם
הַרוּחוֹת שֶׁיֵּרְדוּ לָהֶם בְּשַׁבָּת, עוֹלוֹת. אֱלוֹ
עוֹלוֹת, וְאֱלוֹ יוֹרְדוֹת. אֱלוֹ עוֹלוֹת בְּמָקוֹמָן,
וְאֱלוֹ יוֹרְדוֹת לְמָקוֹמָן. וְכֵן תָּמִיד בַּעֲנִיַן זֶה.

אָמַר רַבִּי אֶלְפִסְנָדְרִי, בְּשָׂעָה שֶׁנִּפְטַר הָאָדָם
מִן הָעוֹלָם, הַנֶּשְׁמָה וְהַנֶּפֶשׁ אֲזַלִּין
בְּחֻדָּא. שֶׁנֶּאֱמַר, וּתְלַכְּנָה שְׁתֵּיהֶם עַד בּוֹאֲנָה
בֵּית לָחֶם.

וַיְהִי כְּבוֹאֲנָה בֵּית לָחֶם וְתָהִם כָּל הָעִיר עָלִיהֶן
וְתִאמְרָנָה הַזֹּאת נְעָמִי. דְּאֲזַלְתְּ מֵאֲתֵר
הַדִּין, מְלֵיאָה מִכָּל טְבָא, מְלֵיאָה מִן אוֹרֵייתָא.
עֲמוּדָא דְעֵנָנָא בְּרִישָׁא בֵּימָמָא, וְעֲמוּדָא
דְּאֲשְׁתָּא בְּלִילָא. וְשֶׁרְגָא נְהִיר קְדָמָה. וַיַּחֲמוּן
לָהּ גֵּינְתָא דְעֵדֶן, אֲתֵר אַגְרִיהוּן טַב דְּצַדִּיקָיא.
וַיַּחֲמוּן לָהּ גֵּיהֶנֶם, אֲתֵר פּוֹרְעֵנְתָהוּן דְּרִשְׁעֵיא.
דְּנִידוּנִין בֵּיהּ עַל חוּבֵיהוּן, שֶׁנֶּאֱמַר (איוב כט ג)
בְּהִלּוֹ נָרוּ עַלֵי רֹאשֵׁי.

באותה השעה אומרת הנשמה, אל תקראנה לי נעמי, קראן לי מרא וגו', אני מלאה הלכתי, כמו שאמרתם, וכעת ריקם השיבני ה'. כשהייתי במקום הזה, הייתי מלאה מתורה, מלאה מכל טוב, וכעת ריקם השיבני ה', לעולם הזה.

למה תקראנה לי נעמי וה' ענה בי ושדי הרע לי (רות א). שונכנס בי יצר הרע, רוח הבהמית ונפש הבהמיות, שעליה נאמר (משלי יד) חכמות נשים בנתה ביתה ואולת בידיה תהרסנו. חכמות נשים בנתה ביתה - זו הנשמה ונפש של הקדש. ואולת בידיה תהרסנו - זו נפש הבהמיות, שפיהרס בנין הגוף באולתה. וזוהי שנשארת בגוף, שנאמר (איוב יד) אף בשרו עליו יכאב ונפשו עליו תאבל, שהשתתפו ביחד.

משל למה הדבר דומה? למלך שמנה בגן שלו שני שומרים, האחד פסח, והאחד סומא. אמר להם: השמרו שלא תאכלו מפרי הגן הזה, שאני מכיר כל פרי שיש בו.

מה עשו? הפסח אמר לסומא: הרי רצוננו שנאכל מפרי האילנות הללו. אמר הסומא: אני לא רואה. והפסח אמר: והרי אני יכול ללכת. מה עשו? רכב הפסח על הסומא ואכלו.

ובא המלך, וראה שאכלו מפרי האילן. אמר להם: מי אכל מפרי האילן? הסומא אמר: אני לא רואה. אמר הפסח: הרי אני יכול ללכת. מה עשה המלך? אמר: כמו שעשיתם ואכלתם מפרי האילן - כך יעשה לכם. מה עשה המלך? אמר לעבדיו: הרכיבו

בהיה שעתא, אמרה הנשמה, אל תקראנה לי נעמי קראן לי מרא וגו', אני מלאה הלכתי כמה דאמרתון, וריקם השיבני ה'. כד הוינא באתרא הדין, הוינא מליא מן אורייתא, מליא מכל טבא. וכען ריקם השיבני ה', לזה העולם.

למה תקראנה לי נעמי וה' ענה בי ושדי הרע לי. דעאל בי יצר הרע, רוח הבהמיית ונפש הבהמיות, שעליה נאמר (משלי יד א) חכמות נשים בנתה ביתה ואולת בידיה תהרסנו. חכמות נשים בנתה ביתה, דא נשמה ונפש דקודשא. ואולת בידיה תהרסנו, דא נפש הבהמיות, שפיהרוס בנין הגוף באולתה. ודא היא שנשארת בגוף, שנאמר, (איוב יד כב) אף בשרו עליו יכאב ונפשו עליו תאבל, דאשתתפו ביחד.

משל למה הדבר דומה, למלכא דמינה בגינתא דיליה תרין שומרין, האחד פיסח, והאחד סומא. אמר להון, אסתמרון דלא תיכלון מאיבא דגינתא הדא, דאנא ידענא כל איבא דאית ביה.

מה עבדו. הפיסח אמר לסומא, הא רעותן דניכלון מאיבא דאילנין אלין. אמר הסומא, אנא לא חזי. והפיסח אמר, והא לית אנא יכיל למיזל. מה עבדו. רכב הפסח על הסומא ואכלו.

ואתא מלכא, וחזא דאכלו מאיבא דאילנא. אמר להון, מאן אכל מאיבא דאילנא. הסומא אמר, אנא לא חזי. אמר הפיסח, הא אנא לא יכיל למיזל. מה עשה המלך, (ד' ק"א ע"ב) אמר, כמה דעבדתון ואכלתון מאיבא דאילנא, פן יתעביד לכון. מה עבד מלכא.